

A HERCEGSZÖLLŐSI KÁNONOK LATIN NYELVŰ VERZIÓJÁNAK FORDÍTÁSA

(Fordította Bogárdi Szabó István)

A keresztyén egyházak egyezményének cikkei, melyet a testvérek egyetemesen aláírtak Hercegszöllősen, Baranyában, az Úr 1576. esztendejében, augusztus 16-17-én.

1Tim 3,2: Szükséges, hogy a püspök legyen feddhetetlen, egyfeleségű; megfontolt, józan, vendégszerető, alkalmas a tanításra, nem részeseges, nem kötekedő, nem rút pénzsóvár stb.

1.

Mivel egyedüli királyunknak, legfőbb urunknak, Istennek kell engedelmeskednünk e világ többi fejedelme előtt, vallás ügyében megvetjük a földi hatalmakat.

2.

Hisszük pedig, hogy ez az Isten természete és lényege szerint egy, akit a szent nyelv Jahnak és Jahvének nevez, mellette és kívülre nincs más. A Szentírás alapján állítjuk, hogy Isten három, valóságosan különböző, nem elkülönült, nem

összevegyült hypostasisban avagy személyben létezik, akik az Atya, Fiú és Szentlélek, tulajdonságaik keveredése nélkül. Nem azt hisszük tehát, hogy három Isten volna, az istenek sokasága ugyanis utálatos; hanem hogy a személyek egylényegűek és egyformán örökkévalók, míg sajátos tulajdonságaik különböznek.

3.

A szuperintendens¹ mindent a szeniorok² egyetértésével cselekedjen, nehéz ügyekbe ne fogjon a saját belátása szerint.

4.

A pásztoroktól³ megköveteljük az evangélium szerinti engedelmességet, és úgy rendelkezünk, hogy ha és valahol meg kell jelenniük, (kivéve az elkerülhetetlen szükséget) semmi ne tartsa vissza őket. Meg van írva ugyanis: a halottak temessék el halottjaikat, te pedig kövess engem.⁴ Megköveteljük tőlük azt is, hogy amikor az előljáróknak egyházi ügyekben el kell távozniuk, a szomszédos pásztorok helyettesítsék őket népük körében tanítással, ha szükséges, keresztleléssel, esketéssel. Továbbá azt akarjuk, hogy ha

¹ Püspök.

² Esperes.

³ Lelkipásztor.

⁴ Lukács 9,60.

valamelyiküket a szeniorok magukhoz rendelik, vagy valahová elküldik valamely egyházi ügy intézésére, mentség nélkül aszerint járjanak el.

5.

Mivel gyakran megtörténik, hogy a pásztorok, sátáni sugalmazásra, nem engedelmeskednek a szenioraiknak, nem fogadják el feddésüket, sőt, semmibe veszik, elrendeljük, hogy az ilyeneket egyházi bíróság fegyelmezze meg.

6.

Az apostol határozottan előírja, hogy meg kell vizsgálni azokat, akik szolgálatba kívánnak állni, mielőtt kibocsátanák őket a munkára. Ezért személyválogatás nélkül mindenkinek mindaddig megtiltjuk a tanítást és a szentségek kiszolgáltatását, amíg az egyház színe előtt meg nem vizsgálták a tudományát és az erkölcsseit. Ezt azonban még hozzátesszük: a szeniorok néhány nyilvánvalóan kegyes és tiszta életű személyt, ha szent esküt tesznek, felhatalmazhatnak a tanításra.

7.

A gyermekszülő asszonyok beavatását (mint-hogy régen Izrael népéhez tartozott) átadjuk a zsidó nemzetnek.⁵ Nem tanítjuk sem a negyven,

⁵ Vö. 3Mózes 12.

sem a nyolcvan napot, csupán a természetes tisztaságot.

8.

A szentek ünnepeit, a vasárnapon kívül (mivel azokat sem Megváltónk nem alapította, sem az apostolok nem hagyományozták írásaikban), ráhagyjuk a pápistákra. Viszont úgy rendelkezünk, hogy Krisztus születésének, körülmetélésének, szenvedésének, mennybemenetelének és a Szentlélek eljövetelének ünnepeit meg kell tartani.

9.

Ahogy a közönséges napok a testi munkák elvégzésére valók, hogy kenyerét és egyéb életszükségeit ekkor keresse meg a nép, úgy a szent ünnepnapot azzal a szent céllal alapították, hogy ekkor ugyanez a nép a gondoktól felszabadulva Istennel, Isten Igéjével és a szentségekkel, azaz Isten tiszteletével foglalkozzon. Minthogy azonban most ünnepnapokon inkább Isten haragját, mintsem jótetszését gerjesztik a lustálkodás, hivalkodás, részegeskedés, veszekedések, a tánc és a játékok, amely bűnök ezt a napot súlyosan megszenteltelenítik, az egész népet szigorúan figyelmeztetjük, hogy hagyják el az efféléket, és szenteljék magukat teljesen Istennek, az ünnepnapokat és vasárnapokat

szentül megüljék, ahogyan Isten előírta: hallgassák Isten Igéjét, imádkozzanak a templomban és otthon. A pásztoroknak is szüntelenül inteniük kell egyházaikat, hogy szokjanak hozzá.

10.

Ahhoz pedig, hogy helyre lehessen állítani a nép körében ezt a fegyelmet, és mindazt, ami hozzá tartozik, elsőrendűen szükségesnek tartjuk, hogy a rendszeres igehirdetésen kívül, melyet minden ünnepnapon hűségesen meg kell tartani a keresztyén hit minden részéről, a gyerekeket is szorgalmasan oktatni kell a szent katekizmusból hitünk minden alaptételére. Így olvastuk a szent atyákról, hogy egyházaikban katekizmust tanítottak. Lásd Eusebius könyvét az egyház történetéről, a 6. könyv 19. fejezetében.

11.

Minden pásztor szorgalmasan és gondosan töltsse be hivatalát, de közben óvakodjon más aratásába bocsátani sarlóját, ahogyan erről a régi kánonok is rendelkeztek. A törvényesen megbízott helybeli pásztor tudta nélkül senki más helyen ne prédikáljon, ne eskessen, csak a helybeli pásztor engedélyével vagy jóváhagyásával. Ha a helybeli pásztor távolléte miatt szükséghelyzet keletkezik, akkor jogos [másnak] a szolgálata, de olyan módon, hogy a szolgálatért kapott

ajándékot a helybeli pásztornak hagyja meg. Ezenkívül úgy határozunk, hogy senki sem veheti át más szolgálati helyét, amíg az elődje meg nem kapta munkájának fizetségét.

12.

Az egyházközségek pásztorai csak arányos terhet vállaljanak, és kerüljék az aránytalan terhelést, ha egy város vagy falu el tudja őket tartani, és ne kötelezzék el magukat több falunak pénzért vagy rút nyereség kedvéért, 1Thessz 3. Viszont, a szolgálók hiánya miatt megengedjük, hogy egy (szolgáló) három faluban is szolgálatot lásson el, és sürgős esetben mások számára is vállaljon szolgálatot, nem nyereszkedve az Isten Igéjével, hanem az egyház épülésével jó gyümölcsöt teremve az Úrnak, ahogy erről az Isten Igéje intézkedik; 2Kor 2,17; 2Thessz 3.

13.

Ezenkívül előírjuk és megparancsoljuk az Úrban, hogy az egyházi szolgák közül senki ne merészeljen bármit kezdeményezni, ha valami más, bizonytalan helyre hívják, hogy odaköltözve nagyobb fizetséget vagy hasznot remélhetne, hanem mindig várja meg a helyi közgyűlés döntését.⁶ Nem illő ugyanis, hogy bárki jobban

⁶ Publica autoritas. Vö. II. Helvét Hitvallás 18. cikkely.

törődjön a saját hasznával, mint az egyház épülésével; 2Kor 2,4; 2Thessz 3. Továbbá elrendeljük, hogy gondosan ügyeljenek, nehogy a nép akár rosszindulatból, akár illetéktelen megfontolásból, az egyház vezetőinek felhatalmazása nélkül, bocsássa el pásztorát vagy fogadjon fel újat. Gyakran előfordul ugyanis, hogy a népnek jobban tetszik egy élösködő, mint egy igazi szolgálattevő, azért aztán a saját kedvük szerint választ maguknak tanítókat.

14.

Mivel a borissza és részeges papot az apostol elítéli, és Isten törvénye eltiltja az ilyent, ezért visszaállítjuk az apostolok és szent atyák kánoni rendelkezéseit a papok részegeskedése és tobzódása ellen, ahogyan az agathai zsinat előírta,⁷ és a dekrétumaiban olvasható. Tehát elrendeljük, hogy akik részegeskedéssel bemocskolják hivatalukat, azokat el kell bocsátani a szolgálatból. Nem engedjük meg azt sem, hogy a papok világiakkal dorbézoljanak a kocsmaiban.

15.

Hogy az általunk lejegyzett kánonoknak jó rendben folytonosságot és érvényt lehessen szerezni, elrendeljük, hogy a pásztorok félévente gyűlje-

⁷ Az agathai zsinatot 506-ban tartották.

nek össze, azaz tartsanak zsinatot, ott mindezeket alaposan vizsgálják meg, és mindent jó és szép renddel végezzenek el. Akik a meghívó el-
lenére nem jelennek meg a zsinaton, kivéve vá-
ratlan szükséghelyzetet, azokat azzal kívánjuk
büntetni, hogy letesszük tisztéből. Ha (a zsinat-
ok) közötti időben valamilyen zavargás támad-
na a pásztorok között, azt a szeniorok előtt lehet
megvitatni és elrendezni.

16.

Ilyen ügyben pedig figyelni kell, nehogy valaki
gyűlöletből vagy rosszindulatból vádolja be test-
véreit a szenioroknál, hanem szeretettel vigye
atyjafiait az elöljárók elé, hogy megnyerje a lel-
küket. Úgy véljük, hogy ugyanígy kell eljárni
a világiakkal is. Kívánjuk, hogy ez a bepanaszlás
a lélek gyógyítását szolgálja, nem pedig a test
indulatának kielégítését.

17.

Azt akarjuk, hogy egyházunk pásztorai tartsák
magukat távol vetekedésektől, harcoktól, plety-
káktól, kevélykedésektől és féktelen vitáktól,
Krisztus ugyanis békére hívott el minket. Elren-
deljük azt is, hogy ha valaki a szolgálattévők bé-
kéjét gőgös elbizakodottsággal megzavarná, azt
az egyházi bíróság büntesse meg.

18.

Úgy határozunk, hogy azokat a lusta és hanyag szolgálattevőket, akik csak vasárnap veszik kezükbe a könyveket,⁸ a többi napon pedig társasággal iszogatnak és lófrálnak, a megintések után, hacsak meg nem javulnak, el kell bocsátani. Ezért elrendeljük, hogy a pásztorok minden vasárnapon kétszer, ha pedig köznapokon kevesebb kétkezi munkája volt a népnek, háromszor prédikáljanak. Ha ezt teszik a pásztorok, ők maguk is gyarapodhatnak tudományban, és a nép is jobban megszokja a szent igehirdetést.

19.

Szolgálatának törvényes határideje előtt senki se hagyja el egyházát, hanem az esztendejét kitöltve, az esperesek tudtával és beleegyezésével távozzon, vagy változtasson helyet. Kötelezzük a pásztorokat, sőt igen nyomatékosan sürgetjük is, hogy üres fecsegéssel ne tévesszék meg az egyházközségeket, azt ígérgetve, hogy ott elvállalják a szolgálatot, ekként csúfot űzve saját magukból és a [pásztori] szolgálatból is; mert gyalázatos dolog, ha hazudik és áltatással keresi a saját hasznát az, akinek mások előtt kell járnia életével és tudományával. A pásztorok legfőbb erénye bizony az, hogy nem hazudnak.

⁸ Codices: Szentírás.

20.

Mivel az egyházak közös szükségletei megkívánják, elrendeljük, hogy a pásztorok lehetőségük szerint és késedelem nélkül fizessék be a rájuk kirótt járulékot, ugyanis meg van írva: zúgolódás nélkül tegyetek mindent.⁹ E mostani időkben költségek nélkül nem tudunk eljárni, még a legkisebb ügyben sem. Mikor zsarnokok irányítják a dolgokat, kéznél kell legyen mindenkinél pénz és ajándék. Másutt az is meg van írva: adj nekik értem és érted, nehogy megbotráncsoztassuk őket.¹⁰

21.

Mivel látjuk, hogy a Sátán ravaszsága (főként napjainkban) mekkora erővel módolja, hogy az igazság ellenségei pimasz fecsegéssel behálózák a jó és hűséges pásztorokat, s ezáltal (amint azt a gyakorlat is megmutatta) veszedelembbe sodorják őket, elrendeljük, hogy különösen a pásztorok, az apostol figyelmeztetése szerint, igyekezzenek kerülni a már megintett és megannyiszor leleplezett eretnekeket. Egy szóval se vitázzanak, ha találkoznak velük, nehogy küzdelem közben Isten szentséges neve bemocskolódjon, és a pásztorok magukat is romlásba döntsék. Meg van írva ugyanis: hagyjátok őket,

⁹ Filippi 2,14.

¹⁰ Máté 17,27.

mivel vakok.¹¹ Másutt: az eretneket egy vagy két figyelmeztetés után kerüld.¹² S ez is: az aranyműves sok rosszat tett velem, te is kerüld őt.¹³ Aki tehát ellene áll az igazság igéjének, és szembeszegül az ige szolgálóival, az igazság tanítóival, annak teljesen hátat kell fordítani, sőt kerülni kell. Ezenkívül attól is óvakodjanak a pásztorok, hogy egyáltalán szóba elegyedjenek az eretnekekkel, meg van írva ugyanis: aki ezt a tanítást nem fogadja el, azt ne fogadjátok be az otthonotokba, még csak ne is köszönjeteek neki.¹⁴

22.

Ha valami egyéb vita vagy nehézség támad az egyházban, a pásztorok semmiről ne döntsenek saját belátásuk szerint, hanem nyomban forduljanak Isten Igéjéhez és az egyházatyáknak az Isten Igéjével egyező kánonjaihoz, s közben a nehéz esetekben kérjék a képzetebbek és a seniorok tanácsát.

23.

Akarjuk és megköveteljük, hogy valamennyi pásztor szerezzon be magának egy könyvet, amelybe jegyezze fel az összes megkeresztelt

¹¹ Máté 15,24.

¹² Titus 3,10.

¹³ 2Timóteus 4,14.

¹⁴ 2János 1,10.

gyermeket, a nevüket és születésük idejét. Ebbe jegyezze fel az egyházközségben előforduló szokásos eseményeket is, a könyvet pedig hagyja hátra az utódjának.

24.

Egyetlen egyházi szolga vagy rektor se menjen át másik egyházkerületbe annak a szuperintendensnek az igazolólevele nélkül, akinek kerületéből jönne, és anélkül ne is fogadják be. Azt akarjuk, hogy ezt szigorúan tartsák be a hamis tanítók miatt, nehogy ezek titkon belopóddzanak közénk, a hívők közösségébe.

25.

Bár a mi egyházainkban is vannak vérszomjas és kegyetlen emberek, akik az egyházi szolgálatot átkozzák, s magukat a szolgálattelvőket is üldözik, mi mégis alázatosságra és szerénységre intjük a pásztorokat. Ne szidalmazták tehát pártfogóikat, akiknek kenyerén élnek, még ha azok rosszul is bánnak velük. Ahogyan nem vette magára Krisztus sem, mikor samáriainak nevezve gyalázkodtak ellene.¹⁵ Úgy határozunk tehát, hogy azokat, akikről bebizonyosodik, hogy rágalmazók és szidalmazók, a négy szemközti és nyilvános intések után, hacsak

¹⁵ János 8,48.

közben meg nem javulnak, az Úr nevében el kell bocsátani.

26.

Az egyházközséget vezető pásztoroknak az iskolák rektorai tisztességes és kegyes engedelmességgel tartoznak, és mások előtt ne hangoztassanak hamis vádakat pásztoraik ellen. Ezért úgy határozunk, hogy ha valaki mégis vakmerően, rendet bontva vizsályt szít előljárójával szemben, és aztán az ügyet elbírálván ezt rábizonyítják, azt meg kell büntetni. Azt is megköveteljük a rektoroktól, hogy szorgalmasan lássák el tisztüket az iskolai tanításban, és utasítjuk őket, hogy a templomban is maradék nélkül töltsék be megbízatásukat. Továbbá, ne követeljenek a pásztoroktól erejükön felüli királyi lakomákat, hanem elégedjenek meg azzal, amit a pásztor az asztalra tud tenni. Hozzátegyük azt is, hogy a pásztorok is adják meg a kölcsönös tiszteletet a rektoroknak, s azt az eledelt is, amivel a szerződés szerint tartoznak. Arra az esetre, ha ilyen nincs a megállapodásban, úgy rendelkezünk, hogy a rektorok gondoskodjanak a saját élelmükről.

27.

Hogy jobban helyreálljon az egyházfegyelem, amely nélkül bizonyosan egyetlen egyház sem létezhet, azt végeztük, hogy minden évben egy-

szer legyen egyházlátogatás, amely során alaposan vizsgálják meg a pásztorok és a gyülekezet tudományát és erkölcsseit, mégpedig olyan módon, hogy a látogatókat a meglátogatottak lássák vendégül. ApCsel 10.

28.

Ezen túl elrendeljük, hogy a felszentelendő pásztorok a köszöntésükre megjelent pásztorokat saját és gyülekezetük költségén táplálják, és gondoskodjanak róluk. Lehetetlen ugyanis, hogy szentelés ürügyén egyre csak másokra költskezünk a magunkéból. Azt is megköveteljük, hogy mielőtt nyilvános vizsgára kerülne sor, a jelöltet az iskolában latinul kérdezzék ki az iskolai rektorok, s csak aztán kerüljön sor a templomban a nyilvános cselekményre.

29.

Egyházainkban helyreállítjuk az egyházi ítéletet, amelyet egyébként lelki bíráskodásnak vagy kiközösítésnek szoktunk nevezni. Az egyháznak ugyanis mindig megvolt a kulcsok hatalma az oldásra és kötésre, s mindig meg is lesz, amíg e világ fennáll. Azt végezzük tehát, hogy az egyház Isten Igéje szerint kösse és oldja a nyilvános becstelenekeket, iszákosokat, jogtiprókat, rágalmazókat, tolvajokat, fösvényeket, házasságtörőket, paráznákat, és azokat, akik uzsorára adnak

kölcsönt, akik botránykövek Krisztus egyházában, és ezzel a lelki ostonal büntessen az ő nyájában, hogy akik bűnbánatot tartanak, éljenek, akik pedig nem tartanak bűnbánatot, essenek örökre nagyobb rosszba. Hozzáteesszük még azt is, hogy a nyilvános bűnösöket csak akkor fogadják vissza az egyházba, ha eleget tettek a megbé-
külésnek, s ez olyan módon történjen, ahogyan azt a jelenlegi állapotok megengedik.

30.

A pásztoroknak megtiltjuk, a következő zsinatig tartó felfüggesztés terhe mellett, hogy bármilyen táncban részt vegyenek; ez a keresztyén emberek számára általában sem megengedett, és méltatlan. Ezért elrendeljük, hogy a templomokban nyilvános prédikációban is intsenek ellene.

31.

Egyházainkban megtiltjuk, hogy vasárnap lakodalmakat tartsanak, sőt, az eljegyzés megünneplését sem engedjük meg ezen a napon (amikor inkább az erényre kell törekedni, a bűntől tartózkodni, keresztyén templomba járni, prédikációkból épülni), mivel a részegesek az esküvő és tisztes vendéglátás örvén pártfogolják az ivászatot, és Isten Igéjét semmibe veszik, az Urat pedig féktelen bűnökkel ingerlik. Meg van írva ugyanis: ezen a napon semmi munkát

ne tégy,¹⁶ ami akadályozza a szombat megszentelését. Szombaton sem engedjük meg a házasságkötést, nehogy az emberek a lakodalmi bortól lerészegedve alkalmatlanok legyenek az Úr napjára. Hétfőn is teljesen megtiltjuk az esküvőket, ugyanis ez esetben az esküvőt megelőző készüllet vasárnapra esne, teljesen felforgatva azt. A házastársak egybekelése is józanon és megfelelő helyen történjen.

32.

Elrendeljük, hogy egyházainkban a házasulandóknak esküt kell tenniük, minthogy ez nem lép túl az igazság szabályán. Ezért is nevezi az Úr az ő egyházát menyasszonyának, melyet hit által magához kötött (Ezek 16; Hós 2; Mal 2): hittal jegyeztelek el magamnak, és megismered az Urat,¹⁷ továbbá: megesküdtem neked, és szövetségre léptem veled, azt mondja az Úr Isten, és enyém lettél.¹⁸

33.

Senki ne adjon össze házasulandókat mindaddig, amíg meg nem bizonyosodott afelől, hogy mind a két fél szabad.¹⁹

¹⁶ 2Mózes 20,10.

¹⁷ Hóseás 2,18.

¹⁸ Ezékiel 16,8.

¹⁹ Nem állnak fenn a relatív és abszolút házassági akadályok.

34.

Senki ne házasítsa össze a nem egyenrangú feleket, még zsarnokoktól való félelmében sem, mert ilyen esetekben, becsapva az egyik vagy másik felet, elsikkad a házasság célja. 14 év alatt nem adunk össze fiúkat és lányokat, és idős és érett férfiakat sem adunk össze 16 éven aluli lányokkal. Elrendeljük, hogy ha valaki ilyeneket összead, azt tisztétől meg kell fosztani. Továbbá azt akarjuk, hogy a pásztorok a házassági ügyekben Isten ígéje és a természet törvénye szerint, tehát az isteni törvényben és a szent császárok törvényeiben foglaltak szerint ítélkezzenek, nem pedig a pápista törvények szerint, amelyek semmisek.

35.

A titokban, fortéllyal létrejött eljegyzéseket érvénytelennek tekintjük egyházainkban. A mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy ezek miatt roppant bajok, állandó veszekedések, visszavonások és gyilkosságok támadnak, sőt, ezek fertőznek át megannyi egyházi és polgári ügyet, és okoznak zűrzavart. Elrendeljük annak betartását is, hogy minden egyes faluban és városban választott vénekre, megbecsült elöljárók vezetésére bízzák a házasságszerzést. A bajkeverő aszszonyokat teljességgel eltiltjuk attól, hogy házasságszerzésben járjanak el; továbbá elrendeljük

azt is, hogy a lánykérők tájékoztassák a pásztert, mielőtt lezárnák az ügyet.

36.

Ha a felek, akik közt megtörtént az eljegyzés és a kézfogó, összevesznek, mindaddig nem köthetnek házassági szövetséget, amíg meg nem békülnek. Ha azonban jogszerű a neheztelés és elkülönülés oka, elválhatnak, úgy, mintha már házasságfelek lettek volna. Ha a gyanúsítás alaptalan vagy érzelmi indíttatású volt, ám a gyanúsító fél továbbra sem kíván megbékélni, meg kell fosztani a leendő házasság várományától, úgy, hogy a másik fél tisztessége sértetlen maradjon.

37.

Elrendeljük, hogy a keresztséget (bár nincs helyhez kötve) a templomban szolgáltassák ki az Úr nevében, a szülők és rokonok jelenlétében, mikor a hívők közös imára szoktak összegyűlni; kivéve szükség esetén, különösen a gyermek betegsége miatt. Ha pedig olyan faluban keresztelnének gyermeket, ahol a szolgálattevők csekély száma miatt nincsen szolgálattevő, vagy nincs kijelölt [istentiszteleti] hely a szolgálatra, ott a pásztor magánházakban is – kivéve kocsákat – keresztelhet gyermeket, csak józanul és ékes rendben menjen végbe, hiszen Isten országa nem szemmel láthatólag jön el (Luk 17).

38.

Továbbá, ahogyan az apostol megtiltotta az asszonyoknak a prédikálást, tanítást és az áldozást,²⁰ úgy a szükségkeresztelést mi is megtiltjuk nekik az Úrban. Istentelenség lenne, ha az asszonyok papi hivatalt követelnének maguknak. Krisztus ugyanis sem asszonyoknak, sem magánszemélyeknek nem parancsolta meg, hogy kereszteljenek, hanem azoknak adta ezt parancsba, akiket apostoloknak tett meg. Ha tehát, más tisztebe avatkozva, asszonyok keresztelnének, az általuk végzett keresztelés érvénytelen, és a gyermeket egyházi szolga keresztelje meg. Szabályos elhívás nélkül senki sem szolgálhat az egyházban.

39.

Továbbá megparancsoljuk az Úrban, hogy minden férfi és nő, aki csak alkalmas úrvacsorában való részesedésre, járuljon az Úr testének és vérének szentségéhez. Elrendeljük azt is, hogy ezt a szolgálattevők gondosan hirdessék ki előre a népnek, mindenekelőtt azért, hogy ki-ki méltóképpen felkészülhessen annak vételére azzal a tiszteletadással, amelyet a cselekmény megkövetel. Ne mulasszák el a szolgálattevők azt sem, hogy ha a gyülekezetben, ahol úrvacsorát

²⁰ Úrvacsora

osztanak, olyan jövevények vagy idegenek lennének, akik még nincsenek beavatva a vallás tanításába és fegyelmi rendjébe, de részesedni akarnak a szentségben, menjenek oda a szolgálattevőkhöz, akik magánházaknál oktassák őket, alaposan kikérdezve őket hitvallásukról. Olvastuk, hogy így tesznek a zürichi egyházban.

40.

Mivel a gyűlölködés felingerli Istent, és ellenkezik a szent [úrvacsorai] közösséggel, a pásztor zárja ki azokat, akikről nyilvánvalóan tudja, hogy elvetemültek, és rossz példájukkal hasonlást támasztanak. Addig nem vehetnek úrvacsorát, amíg fel nem hagynak gyűlölködésükkel (ennek a szolgáló alaposan járjon utána), és kölcsönösen békességre nem térnek.

41.

Mivel mindegyik evangélista és Pál apostol is azt írja, hogy az utolsó vacsorán Krisztus kenyeret vett a kezébe, majd ezt a kezébe vett kenyeret és poharat adta tanítványainak, mi is úgy rendelkezünk, hogy egyházainkban az úrvacsorát közösen fogyasztott kenyérrel és borral kell kiszolgálatni. A falevélkére hasonlító, mintás vaslapok között sütött kenyeret,²¹ amit egyébként

²¹ Tkp. ostya.

áldozatnak hívnak, elküldjük a római főpap miséjére ajándécul, neki adjuk, hadd rágcsálja.

42.

Mivel úgy illő, hogy az úrvacsorát mindig valamiféle buzdítás előzze meg, úgy rendelkezünk, hogy a pásztorok ezt a buzdítást mindig fejből mondják, közérthető szavakkal adják elő, és ne taglalják hosszadalmasan az úrvacsora hasznát. Azt is megköveteljük, hogy alaposan vizsgálják meg, kiket bocsátanak úrvacsorához, mert ha olyanokat bocsátanak oda, akiket joggal kergethetnének el, nem kisebb vétket követnek el, mint ha az Úr testét a kutyaéknak adnák eledelül.

43.

Elrendeljük, hogy azokat, akik (az előbbiek közül) makacsul nem kívánnak úrvacsorával élni, először meg kell inteni, és ha bűnüket nem igazítják helyre, úgy kell rájuk tekinteni a hívők gyülekezetében, mint pogányokra. Így határoztak az antiókiái és a toledói zsinaton is.

44.

Úgy határozunk, hogy a gyermekeket, akik még nem rendelkeznek kellő értelemmel, nem engedjük a szent vacsorához, ugyanis az úrvacsora nem számukra lett rendelve, hanem azoknak,

akik képesek megkülönböztetni Krisztus testét és vérét, és megvizsgálni a lelkiismeretüket (ezt ugyanis hiába kívánnánk gyermekektől).

45.

Továbbá, azt akarjuk, hogy száműzessék egyházközseinkből ama lélekgyötres,²² a vétkek tételes felsorolása. Mindazáltal, ha valakinek nyughatatlan a lelkiismerete súlyosabb dolgokban, négy szemközt tanácsot kérhet a pásztorától, és az Úr vigasztaló Igéjéből megnyugvást szerezhet lelkének.

46.

Mivel az életveszélyben lévő betegeket a Sátán mesterkedései és sugallatai gyakran kétségbeesésbe csábítják, ezt a nagy bajt meg kell előzni. Hogy tehát a pásztorok megmenthessék az embereket ettől a súlyos veszedelemtől, legyenek készek Isten tiszta Igéjéből vigaszt nyújtani, hogy a kísértésekből kimentsék, az ígéretekben megerősítsék őket, a bűnbánókban pedig serkentsék fel az Isten irgalmasságába és jóságába vetett biztos reményt. Úgy rendelkezünk, hogy leginkább akkor járjanak el így, amikor a beteg ezt nyilvánvalóan kéri.

²² Carnificina animarum, a fülbegyónás minősítése.

47.

Miután a pásztorok megvizsgálták eme cikkeleyeket, a hit szabálya szerint jóváhagyták, és tetszett nekik, azt akarjuk, hogy egyenként írják alá, vállalva, hogy a későbbiekben sem szegik meg vakmerőn. Úgy rendelkezünk tehát, hogy ha valaki kevély fölfuvalkodottságában mégis megszegi, azt mint a hit nyilvánvaló ellenségét, a jó rend felforgatóját és megbontóját, lelki igazságszolgáltatással kell büntetni.

VÉGE

Aláírta szám szerint negyven testvér, rektorok stb. nélkül.

Nyomtatott Pápán, az Úr 1577. esztendejében, augusztus 14-én.

A latin szöveget az eredeti nyomtatványból átírta és közölte Mokos Gyula, *A Hercegszőlősi Kánonok*, Magyar Protestáns Irodalmi Társaság, Budapest, 1901.